

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у II кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та недостатнього попиту респонденти стриманіше оцінюють обсяги виробництва товарів і послуг в Україні, водночас **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується вища інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 10.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 17.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 0.3%;
- швидше зростання цін на споживчі товари та послуги: 57.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 67.5%), у цілому по Україні – 37.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у попередньому кварталі – 92.5%), у цілому по Україні – 84.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств**: баланс відповідей – 7.5% (у I кварталі 2024 року – 2.6%). У цілому по Україні очікується помірне погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 0.2% (таблиця);
- загальні обсяги реалізації виробленої продукції залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.1%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують збільшення обсягу реалізації продукції: баланс відповідей – 15.4% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 8.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 5.3% (у попередньому кварталі – 12.5%). Водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 13.5% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 5.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 5.4% та «мінус» 5.5% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 35.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 17.5%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.7%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 95.0% та 65.0% відповідно (у попередньому кварталі – 87.5% та 65.0% відповідно) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції: баланс відповідей – 64.1% (у попередньому кварталі – 56.4%). Водночас респонденти очікують повільніше зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 45.0% (у попередньому кварталі – 60.0%) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (графік 5).

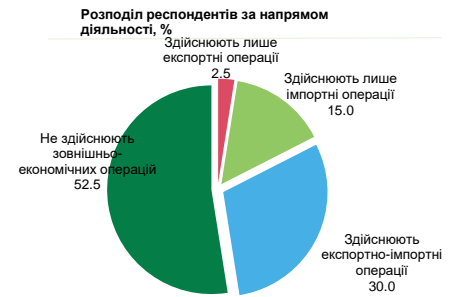
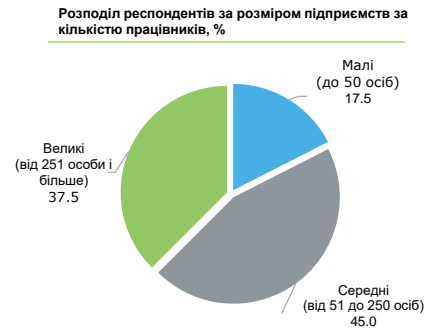
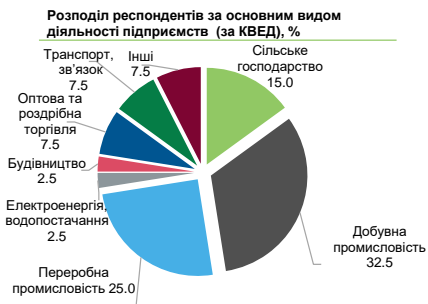
Підприємства області очікують зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 47.5% респондентів планують брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та занадто складна процедура оформлення документів (вплив чинника посилюється) (графік 10).

97.2% респондентів області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

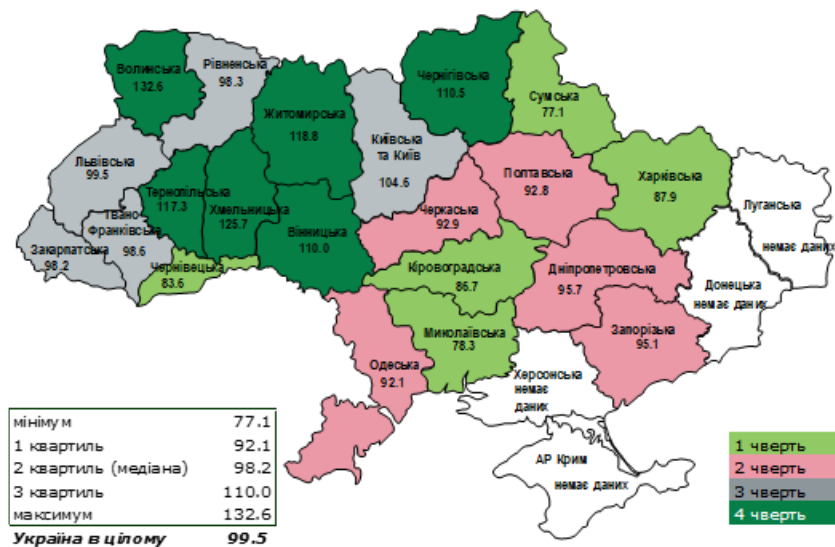
- **поточний фінансово-економічний стан оцінюється як поганий**: баланс відповідей – «мінус» 32.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 17.9%). У цілому по Україні – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний**: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.1%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей**: баланс відповідей – 22.5% (у I кварталі 2024 року – 2.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 27 травня 2024 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

¹квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

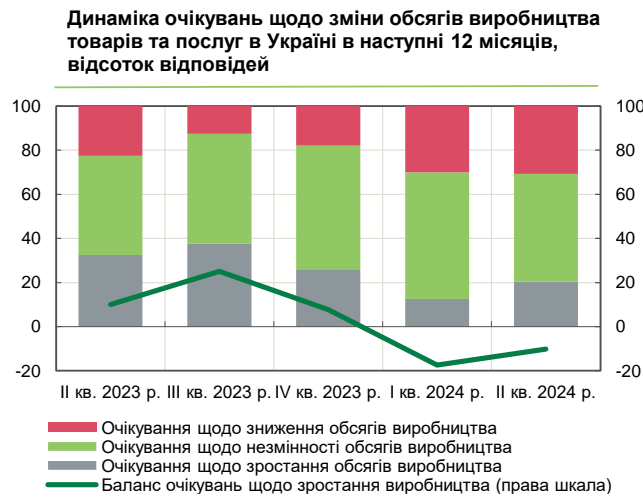
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	10.0	22.5	15.0	2.6	7.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.5	15.0	15.0	-5.1	0.0
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-8.1	-2.8	-2.6	-5.3	-13.5
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	13.5	21.1	13.2	12.5	5.3
кількості працівників	-5.0	0.0	-15.0	-17.5	-35.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

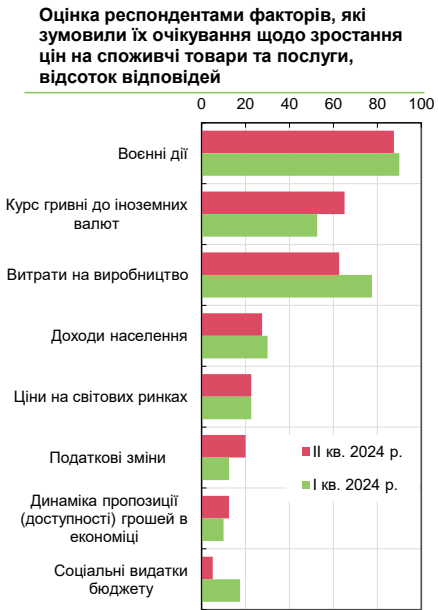
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

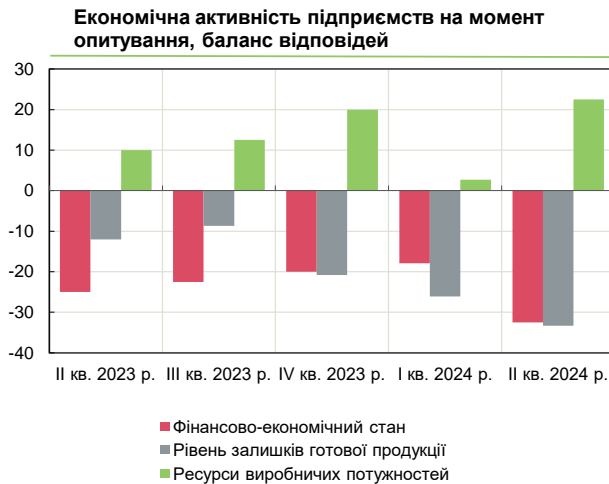
Графік 1

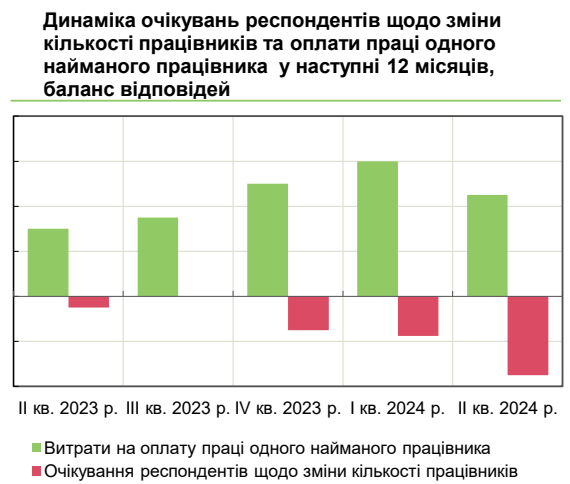
Графік 2

Графік 3

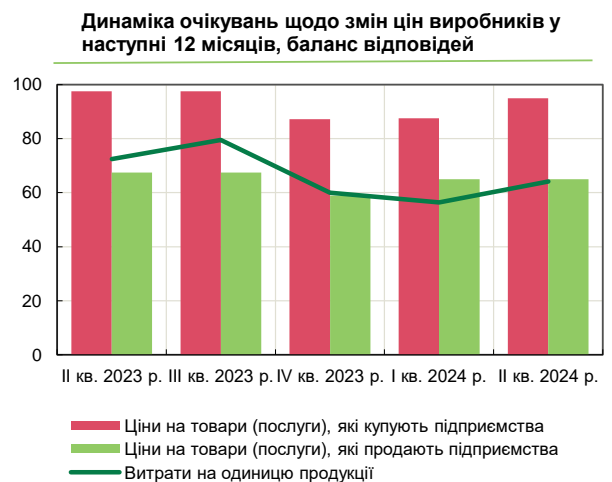
Графік 4

Графік 5

Графік 6

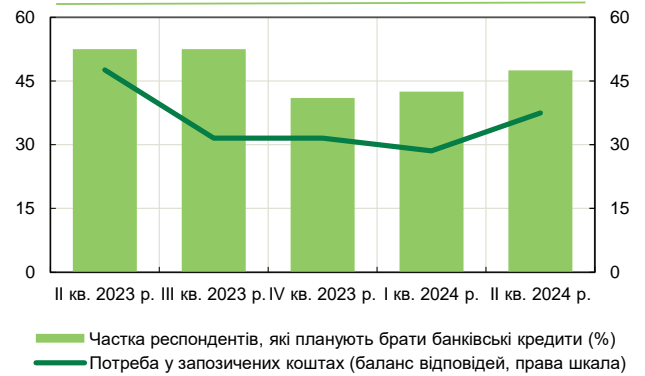
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

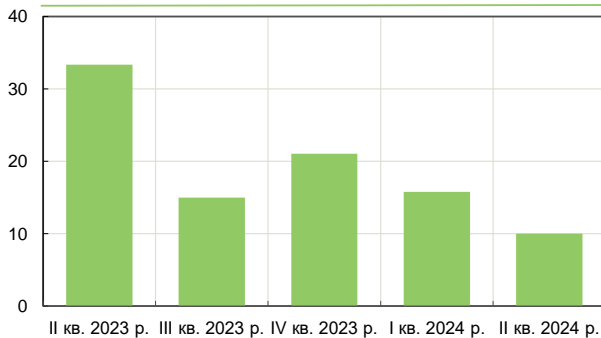
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

